Anul al 58-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL { În România 3 lei. În străinătate 6 lei.
Taxe poştală plătită în numerar conform aprobării Dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 240 Vineri 5 Septembrie 1941
12 Pagini

ABONAMENTE ÎN ŢARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 în străinătate în raport cu tariful poştal şi valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ŞTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACŢIE: 3.30.15

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

DIRECTOR ŞI ADMINISTRATOR DELEGAT STELIAN POPESCU

BIBLIOTECA CENTRALA UNIVERSITARA SIBIIU

Dinamizarea aparatului de stat

In noua concepţie despre Stat şi despre organele prin care acesta îşi exercită funcţiunile, departamentele ministeriale nu mai sunt reduse, ca până acum, la rolul şters de simple biurouri de înregistrare — cu tot aparatul pompos, costisitor şi sterp, care, în loc să dea impuls iniţiativei şi acivităţilor particulare, mai de grabă încurcă libera şi fructuoasa lor desfăşurare. Ministerele, prin care trebue să se exercite funcţiunile organice ale statului pe sectoare de interese şi activităţi, din statice şi rutinare tind să devină astăzi dinamice şi constructive, organe vii de îndrumare, de organizare şi control ale tuturor forţelor de producţie şi de creaţie ale ţării. Un minister trebue să fie polarizatorul tuturor intereselor şi nevoilor ce intră în sfera lui de atribuţiuni, dar şi factorul eficient care să aducă prompt, deslegarea practică cea mai indicată, gata să ia asupra sa — prin organele technice şi de specialitate — o acţiune pe teren sau, conjugând forţele iniţiativei de stat cu cele ale iniţiativei particulare, să ducă la bun sfârşit o acţiune de interes obştesc.

Un astfel de proces de evoluţie se observă şi la noi, în viaţa aparatului de stat, prin impulsurile practice ce cată a se da ministerelor şi serviciilor publice în genere, smulse din somnolenţa şi înţepeneala biurocratică, în care au vegetat atâta timp.

Iniţiativele şi campaniile de lucru pe teren, cari însufleţesc de câtva timp activităţile ministerelor agriculturii, lucrărilor publice şi comunicaţiilor, finanţelor, economiei naţionale, instrucţiei publice şi cultelor — fără să uităm omniprezenţa preşedinţiei consiliului şi grijile speciale ale ministerului apărării naţionale, cu toate sectoarele lui — sunt paşi hotărîtori în direcţia realizării şi la noi a unei noui vieţi şi a unei mai adecuate meniri a organismului de stat.

Problemele mari ce se pun azi la fiecare pas guvernanţilor noştri, prezenţa arzătoare a atâtor necesităţi ce nu pot fi lăsate în suferinţă, atâtea goluri în dreapta şi în stânga ce se cer împlinite cu muncă, cu râvnă şi pricepere românească, nu mai puteau fi stăpânite prin sistemul greoiu şi rutinar al învechitei noastre biurocraţii ministeriale. Ritmul în care se succed şi se acumulează problemele trebue să atragă necesarmente dinamizarea organelor de stat chemate să le facă faţă. Şi odată cu acestea trebuesc mobilizate, dinamizate şi puse în valoare toate energiile şi activităţile particulare, care, în cooperare cu factorii de stat, sub impulsul şi diriguirea acestora, să transforme toată ţara într'un vast şi binecuvântat şantier de muncă rodnică. Este singura cale pe care ne poate veni întărirea, prosperitatea şi siguranţa zilei de mâine.

Dreptul naţional va triumfa

Ce scrie presa maghiară cu prilejul comemorării arbitrajului dela Viena

de R. SEIŞANU

S'a împlinit zilele trecute un an dela încheerea arbitrajului din Viena, în urma căruia conducătorii de atunci ai României au cedat o parte însemnată din teritoriul Transilvaniei cu populaţia sa majoritară şi băştinaşă românească, Ungariei.

Cu acest prilej, presa maghiară din Budapesta a dat un caracter sărbătoresc, naţional, politic şi provocator acestei aniversări.

Vom sublinia numai câteva din consideraţiile şi afirmaţiile ce le cuprind majoritatea articolelor apărute în presa maghiară, privitoare la Transilvania, care sunt în opoziţie cu adevărurile istorice, cu realităţile, cu principiile de drept şi cu etnografia şi geopolitica acestui ţinut românesc.

Oficiosul „Reggeli Magyar Orszag", sub semnătura d-lui Demeter Bella, evocând amintirile sale din epoca unirii Transilvaniei cu România, afirmă, că la intrarea în Cluj a armatei române, în 1918, „lumea coborâ storurile", iar populaţiunea maghiară din Transilvania, „lăsată în nesiguranţă", a rămas totuş pe loc „sub porunca destinului istoric, deoarece Transilvania este patrimoniul ungar şi păstrarea lui sub stăpânire este posibilă numai dacă fiecare trăeşte în el, dacă simte cu pământul, dacă râurile, văile, dealurile, le consideră părţi organice ale vieţii sale".

Iată răsturnate legile firesti, când se pretinde că o minoritatea infiltrată într'o ţară locuită de un popor băştinaş, ar avea ea drepturi să considere acel teritor ca patrimoniu al său şi să-l stăpânească!

Cum autorul articolului apărut în oficiosul Reggeli Magyar Orszag a pomenit şi de clasele de sus şi mijlocii maghiare, care, speriate, au căutat atunci un scut în nesiguranţa ce le-au creat-o evenimentele din 1918-1919, oare unde au găsit ele acel scut şi cine le-a asigurat putinţa să trăiască în pace şi în siguranţă?

Când Ungaria, în 1919, era sub dominaţia regimului comunist al lui Bela Kuhn, agentul Moscovei la Budapesta, iar clasele de sus şi mijlocii maghiare, speriate şi terorizate, căutau un scut în nesiguranţa lor de atunci, acel scut a fost găsit în armata română, care, prin intervenţia şi sacrificiile sale, a stins focarul comunist ce ameninţa să se întindă în toată Europa centrală; a liberat Ungaria şi a asigurat poporului său ordinea şi siguranţa de care avea nevoe spre a se dezvolta în pace.

Atunci storurile au fost ridicate în Budapesta, la trecerea armatei române, de aceia cari azi, afirmă că ele s'ar fi coborît în Cluj, la trecerea aceleaşi armate, în ziua istorică a unirii Transilvaniei cu România!...

Alte ziare maghiare afirmă că „arbitrajul dela Viena a rectificat numai o parte a dictatului dela Trianon" („8 Orai Ujsag); dar el „n'a adus împlinirea tuturor speranţelor" („Pesti Hirlap").

Cum se acordă aceste afirmaţii cu cele făcute de aceleaşi ziare privitoare la politica externă a Ungariei, care ar fi „fără gânduri ascunse şi de bună credinţă", în ce priveşte respectarea tuturor obligaţiilor luate şi a scopului ce-l urmăreşte ea, de a îmbunătăţi „atmosfera înveninată" şi de a apropia tot mai mult Budapesta de Bucureşti în vederea unei colaborări amicale pe temeiul unor dispoziţiuni şi intenţii sincere?

Se ştie prea bine cine a contribuit şi contribue la întreţinerea acelei „atmosfere înveninate" şi pentru ce anume scopuri.

Tăcerea noastră de până acum — dureroasa noastră tăcere — dacă a fost impusă de împrejurările grele prin care trecem şi de obligaţiile ce înţelegem să le respectăm faţă de aliaţii noştri, ea nu poate fi interpretată ca o abdicare şi renunţare la îndeplinirea drepturilor sfinte ce le avem şi ca o abatere dela comandamentele politicii noastre naţionale.

In această privinţă suntem de acord cu autorul articolului apărut în „Esti Ujsag" din Budapesta: „Drepturile istorice ale unui popor nu pot fi răpite cu forţa, sau cu minciuna". Drepturile sfinte ale poporului român vor triumfa în Europa nouă de drept.

IN SECTORUL UCRAINEI

Tunuri anti-aeriene bolşevice, părăsite în poziţie de tragere, pe dealul Pervomainsk, lângă Bug

Organizarea Basarabiei şi Bucovinei

S'au semnat ieri şi s'au dat publicităţii decretele legi referitoare la organizarea Basarabiei şi Bucovinei, decrete ale căror texte le publicăm în întregime în cuprinsul ziarului.

Se stabileşte în primul rând naţionalitatea locuitorilor acestor provincii, — cei cari au fost şi sunt români, precum şi cei cari au pierdut această calitate, ca o sancţiune pentru acei supuşi români cari uitându-şi îndatoririle de fidelitate către Neam şi Ţară au săvârşit acte de ostilitate împotriva armatei, populaţiei şi bunurilor româneşti.

Sunt şi rămân în vigoare în Basarabia şi în nordul Bucovinei liberate, legile ce se aplicau la 28 Iunie 1940, iar cele intervenite în România după această dată, se vor extinde şi în nouile provincii.

O unificare legislativă deci, cu excepţiile prevăzute de aceste decrete-legi şi cu discernământul general în ce priveşte descentralizarea administrativă pe care o stabileşte un decret separat.

Basarabia şi Bucovina constituesc două provincii având fiecare administraţiune proprie cu reşedinţa respectivă la Chişinău şi Cernăuţi, cu bugetele lor proprii de venituri şi cheltueli, cu organe de execuţie şi de control cari vor lucra în cadrul legilor ţării, sub supravegherea şi conducerea directă a guvernatorilor provinciali.

Pe lângă preşedinţia consiliului de miniştri se înfiinţează un corp de 8 comisari generali pentru Basarabia şi Bucovina, cari vor avea în atribuţiile lor de control regiile, casele autonome, administraţiile comerciale şi orice instituţiune publică al cărei buget este supus aprobării guvernului, ministerelor sau autorităţilor ce depind de ministere.

In fiecare lună va avea loc un consiliu de miniştri care se va ocupa în mod special de administrarea Basarabiei şi Bucovinei, consiliu la care guvernatorii provinciilor sunt obligaţi să ia parte.

Proprietarii bunurilor situate în ţinuturile alipite cu excepţia celor prevăzute în mod expres — reintră în folosinţa bunurilor ce stăpâneau la 28 Iunie 1940.

Sunt apoi detalii referitoare la alte capitole cari se pot rezuma astfel: toate legiuirile româneşti se aplică în tot cuprinsul ţării, stabilindu-se însă pentru uşurinţa populaţiei provinciale o descentralizare care îngădue petiţionarilor să-şi adreseze la Chişinău şi Cernăuţi cererile cari altă dată trebuiau să fie rezolvite de autorităţile centrale.

Pentru proprietarii cari reintră în posesia bunurilor lor, actuala situaţie a imobilelor datorită forţei majore, nu e generatoare de drepturi la despăgubiri, iar actele comandamentelor militare şi ale administraţiei civile, săvârşite în intervalul dela 22 Iunie 1941, până la data publicării decretelor-legi de cari ne ocupăm, în teritoriile eliberate, sunt socotite acte de guvernământ.

S'au restabilit deci orânduirile şi legile cari dau Basarabiei şi Bucovinei eliberate viaţa administrativă normală, punct de plecare al operei de refacere, de reconstrucţie şi de muncă, operă pe care o dorim cât mai repede dusă la bun sfârşit spre binele celor cari au văzut din nou zorile libertăţii naţionale şi spre mulţumirea tuturor celor cari ştiu că supremul ţel al tuturor românilor este unirea.

Grave inundaţii in Ardealul de Nord

Budapesta, 3 (Rador). — Din cauza ploilor torenţiale căzute în ultimul timp, mai multe râuri din Transilvania s'au revărsat.

Cartierele joase ale oraşului Cluj sunt inundate, din care cauză mai multe case şi fabrici au trebuit să fie evacuate.

In apropiere de Cluj, terasamentul liniei ferate a fost spălat de apele revărsate şi circulaţia a fost suspendată provizoriu. Alte trei linii ferate sunt în aceiaşi situaţie.

In oraşul Şimleul Silvaniei, peste 50 de case s'au prăbuşit şi alte 100 de case au suferit stricăciuni grave, din care cauză toate au trebuit să fie evacuate chiar peste noapte.

Sub dărîmături au fost găsiţi doi morţi.

In acelaşi localitate, unele cartiere sunt complet izolate.

In locurile unde primejdia este mai mare, s'a făcut apel la concursul trupelor.

Circulaţia trenurilor între Budapesta şi Cluj întreruptă din cauza inundaţiilor

Budapesta, 3 (Rador. — *Corespondentul agenţiei* Havas-O.F.I. *anunţă că circulaţia trenurilor între Budapesta şi Cluj a fost întreruptă din cauza inundaţiilor.*

Se crede că întreruperea comunicaţiilor va dura două zile.

Incercări disperate ale bolşevicilor

în sectorul central al frontului de Est

Berlinul subliniază succesele aviaţiei române

Prin telefon dela corespondentul nostru particular din Berlin

Berlin, 3 Septembrie. — Ştirile cu caracter militar sosite la Berlin arată că bolşevicii mai încearcă o ofensivă de degajare în sectorul central.

Faptul că dela Moscova s'au trimis numeroase rezerve în acest sector este o dovadă despre pierderile uriaşe ale bolşevicilor. La Berlin, această încercare disperată este privită cu linişte şi se subliniază că comandamentul militar german este stăpân absolut pe situaţie, iar trupele sovietice n'au reuşit să obţină măcar un succes parţial.

La Berlin s'au subliniat în mod categoric succesele obţinute de aviaţia română împotriva celei sovietice. Dacă ne gândim la numărul de avioane de care dispune aviaţia română, atunci cele 453 avioane sovietice distruse reprezintă un succes însemnat.

❖

Şi la Londra s'a comentat a doua aniversare dela declaraţia de război adresată Germaniei. La Berlin se constată însă cu mirare faptul că în capitala britanică domneşte un entuziasm neîndreptăţit faţă de insuccesele britanice din ultimii doi ani. Probabil că la Londra se face încercarea de a se serba ca un succes faptul că Anglia mai există, cu toate că este complet sleită de puteri. Cercurile germane spun faţă de aceste încercări groteşti că omenirea ştie prea bine cine are dreptul să privească drept un succes cei doi ani de război.

❖

Azi s'a aflat la Berlin că guvernul iranian a răspuns Rusiei Sovietice şi Angliei la condiţiile de armistiţiu. Afară de aceasta s'a mai aflat că Londra plăneşte să încadreze Iranul în imperiul britanic, spre a apăra mai bine această ţară — cum se declară la Londra. Această politică de a subjuga statele mici corespunde pe deplin tradiţiei britanice. De altfel, se pare că între Anglia şi U. R. S. S. s'a ajuns în Iran la diferende vehemente, deoarece trupele britanice au trebuit să se retragă din unele puncte cari au fost ocupate de trupele sovietice, şi astfel detaşamentele bolşevice au trecut zona fixată pentru ele.

Se pare că Anglia vrea să ocupe regiunea petrolieră şi coastele, în timp ce Rusia şi-a rezervat frontiera turco-iraniană. Dacă acest fapt va corespunde adevărului, atunci el va produce deosebită agitaţie în Turcia. Totodată s'a aflat azi la Berlin că d. von Papen, ambasadorul Germaniei la Ankara, a plecat într'un scurt concediu în Germania.

❖

Tactica adoptată de preşedintele Roosevelt în ultimul său discurs şi anume de a nu vorbi de Japonia, n'a produs nelinişte la Tokio. La Berlin se constată că prin această tactică, a tăcerii, d. Roosevelt nu va putea duce în eroare poporul japonez şi că guvernul din Tokio ştie prea bine cari anume sunt planurile imperialiste ale Washingtonului. O nouă confirmare pentru planurile puţin amicale ale Statelor Unite faţă de Japonia este şi faptul că răspunsul americano-sovietic la demersurile japoneze în legătură cu furniturile de petrol trimise la Vladivostok, a fost considerat la Tokio drept nesatisfăcător. Din această cauză, guvernul japonez ar fi făcut un nou demers la Washington şi Moscova.

Situaţia pe frontul oriental

Activitatea strălucită a aviaţiei române

Ocupându-se de războiul aerian de pe frontul de sud oriental, comunicatul marelui cartier general german subliniază partea importantă ce a luat-o aviaţia română la marile succese obţinute în spaţiul aerian al acestui front. Se precizează, că dela începutul campaniei şi până la sfârşitul lunii August, aviaţia noastră a doborât „433 de avioane sovietice şi a susţinut în chip admirabil operaţiile armatei terestre".

Dacă ţinem seama şi de numărul mare al avioanelor sovietice doborâte de aviatorii români în cursul lunei August — într'o singură zi ei au reuşit să distrugă 30 de aparate inamice — în lupte aeriene, sau pe sol, — ca şi de superioritatea forţelor aeriene inamice, reese contribuţia importantă a aviaţiei române la victoriile câştigate până acum şi la desfăşurarea favorabilă a operaţiilor în curs din sectorul Odesa.

Luptele angajate pe frontul de nord, atât în regiunea Careliei sovietice, cât şi în regiunea lacului Ladoga şi în

Continuare in pag. 2-a

Regiunea Ucrainei cu peninsula Crimeea şi o parte din regiunea Caucaziei

Eroismul soldaţilor români in luptele dela Odesa

Roma, 3 (Rador). — Ziarele „Popolo di Roma" şi „Stampa" în corespondenţa d-lui Alfio Russo, sub titlul: „Liniile de centură ale Odessei cucerite cu asalt de trupele româneşti", scrie printre altele:

„Patrulele româneşti înaintate, au atins cartierele industriale ale Odessei, unde bolşevicii au aruncat numeroase trupe pentru umplerea golurilor. Bătălia Odessei a fost până azi glorios rezolvată de valoarea infanteriei româneşti, care a cucerit cu baioneta numeroase poziţii dela periferia oraşului.

„Dacă se ţine seama de faptul că Ruşii au lucrat 10 ani la sistemul de apărare al Odessei şi că tranşeele erau apărate cu arme de tot felul, se poate vedea care este valoarea cuceririi celui mai mare port sovietic de pe coasta Mării Negre.

„Impotriva enormei masse de soldaţi şi de baraje de tot felul, armata română a dovedit vitejia şi valoarea sa. Vizitând terenul cucerit până acum, am constatat marea valoare a bătăliei dela Odesa".

Un articol al unui amiral american

privitor la Strâmtori a provocat vie indignare în Turcia

Puterile anglo-saxone ar recunoaşte Sovietelor dreptul de a se instala in Strâmtori?

Ankara, 3 (Rador). — Corespondentul agenţiei „Stefani" transmite:

Articolul publicat în ziarul „STAR" din Washington de amiralul Stirling, care face aluzii foarte lămurite la faptul că puterile anglo-saxoane ar recunoaşte Uniunii Sovietelor dreptul de a se instala la Strâmtori, a produs în Turcia o impresie foarte neplăcută.

Radio-jurnalul difuzat de postul Ankara a condamnat în termeni foarte vii acest articol, declarând între altele:

Nu ne putem dumeri dacă articolul din ziarul „STAR" reprezintă o manifestare de ingnoranţă sau un complot.

❖

Ankara, 3 (Rador). — *Agenţia Telegrafică Turcă transmite:*

Presa turcă este indignată de articolul publicat, cu privire la Strâmtori, de amiralul american Stirling în ziarul „Star" din Washington.

Ziarul „Ikdam" scrie: Iubim, preţuim şi admirăm America, despre care ştim că este o ţară care respectă independenţa popoarelor. Suntem cu atât mai uimiţi când vedem că un om care a ocupat înaltul post de şef al statului major naval vorbeşte despre Strâmtori în felul acesta. Regimul Strâmtorilor a fost fixat la Montreaux: ele sunt închise pentru vapoarele de război, dar deschise pentru vasele de comerţ.

Suntem siguri că şi ruşii şi englezii vor dezaproba acest articol dăunător. Adevăraţii prieteni ai Turciei nici nu ar trebui să pronunţe numele Strâmtorilor şi al Istanbulului.

Ziarul „Tasviri Efkiar" declară următoarele:

Voim să avem certitudinea că guvernul Statelor Unite nu aprobă acest articol, deoarece Turcia are relaţiuni foarte amicale cu Statele Unite.

Ziarul „Vakit" face următoarele constatări:

Amiralul Stirling nu are nimic din nobleţea americană, căci el comite un atentat încercând să extindă războiul şi să provoace pe englezi la vreo agresiune.

Ziarul „Aksam" se pronunţă în termenii următori:

Nu putem concepe ca o persoană, care a ocupat un post atât de înalt într'o ţară atât de mare, să vorbească cu atâta lipsă de discernământ. Gândul nebunesc, de a face America să împingă Anglia împotriva aliatei sale Turcia, nu a putut lua naştere decât într'un creer foarte mărginit.

Comunicatul agenţiei telegrafice turce

Ankara, 3 (Rador). — Corespondentul agenţiei „Stefani" retransmite următorul comunicat al agenţiei telegrafice turce:

Agenţia americană „United Press" a publicat consideraţiunile amiralului Stirling, fost şef al statului major al marinei Statelor Unite, care a spus că germanii nu ar putea ataca decât pe mare terenurile petrolifere din Caucaz, că pentru a-i împiedeca, Turcia ar trebui să deschidă englezilor Strâmtorile şi că în caz contrar ar trebui să fie atacate Strâmtorile, atac pe care Anglia l-ar putea da cu succes întrucât situaţia actuală se deosebeşte de cea din războiul trecut.

Comentând această ştire radio Ankara îşi exprimă mirarea că un om care a deţinut un post atât de important în America poate formula astfel de consideraţiuni şi adaugă: Dacă acest om este atât de ignorant în ce priveşte realităţile, să-i răspundem pe scurt pentru a-l deştepta: conform convenţiei Strâmtorilor vasele de comerţ, chiar şi ale ţărilor beligerante, pot trece prin Strâmtori, fiind supuse numai controlului sanitar. Dacă astăzi această trecere nu poate fi folosită în mod liber, nu e din cauza vreunei interdicţii, ci din cauza nesiguranţei mărilor în afara Strâmtorilor.

După ce observă că Uniunea Sovietelor are nevoe de altceva decât de câteva cuirasate şi contra-torpiloare, agenţia telegrafică turcă declară:

Un om care a ocupat un post atât de important ar trebui să-şi dea seama de prejudiciile pe care le pot pricinui astfel de cuvinte, care constitue un atentat la viaţa unui stat care întreţine relaţiuni amicale cu propria sa ţară.

E treaba Americii — închee agenţia telegrafică turcă — dacă va intra sau nu în război. Dar dacă americanii sunt ostili intrării în război de teama că ar putea veni la putere oameni cari gândesc ca amiralul Sterling, atunci ostilitatea lor este justificată.